

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 22. februar 2019
Kontor: Sikkerhedskontoret
Sagsbeh: Karen Sofie Hove
Sagsnr.: 2019-0035-0080
Dok.: 1000124

UDKAST TIL TALE

**til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål J
fra Folketingets Udenrigsudvalg den 28. februar 2019
kl. 12.00-13.00**

Samrådsspørgsmål J:

”Ministeren bedes uddybe regeringens konkrete overvejelser i forhold til at iværksætte de såkaldte ”investeringscreeninger”, jf. omtaler herom i den Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Strategi, herunder redegøre for, om der har været konkrete eksempler på, at udenlandske investeringer har været problematiske, samt hvilke sektorer som i den forbindelse har været særligt udsatte. Desuden bedes ministeren konkretisere, hvilken infrastruktur der kan kategoriseres som kritisk infrastruktur i en dansk kontekst.”

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Nick Hækkerup (S).

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

[Indledning]

1. Tak for invitationen til at komme her i dag. Og tak for spørgsmålene om regeringens overvejelser i forhold til at iværksætte investeringsscreeninger.

Regeringen er meget optaget af dette emne. Det er også baggrunden for, at det er omtalt i vores udenrigs- og sikkerhedspolitiske strategi for 2019-2020 fra november sidste år.

Der knytter sig nemlig nogle alvorlige, vigtige og komplekse sikkerhedsmæssige spørgsmål til denne dagsorden.

Dette betyder dog også, at der er ting, som jeg af principielle grunde ikke kan udtale mig nærmere om inden for rammerne af et samråd.

Jeg kan navnlig ikke udtale mig om konkrete eksempler på, at udenlandske investeringer har været problematiske, og hvilke sektorer som i den forbindelse eventuelt har været særligt udsatte.

Det håber jeg, at udvalget har forståelse for.

[Rammesætning]

2. Danmark er en lille, åben økonomi. Vi er helt afhængige af at kunne handle med andre lande – både i og uden for EU. Og vi skal være en åben destination for udenlandske investeringer.

Sådan har det mere eller mindre altid været, og sådan skal det blive ved med at være. Det er godt for erhvervslivet og til gavn for det danske samfund som helhed.

Udenlandske investorer bringer værdifuld viden og nødvendig kapital med sig. De giver danske virksomheder mulighed for at være kreative, vokse og konkurrere på de globale markeder.

Men i nogle helt særlige situationer kan der dog være grund til at være varsom med at omfavne udenlandske investeringer uden forbehold.

Vi har i de senere år set en tendens til, at udenlandske investeringer i EU i stigende grad rettes mod nye markeder og strategiske aktiver, hvor investoren opererer under statslig indflydelse og i nogle tilfælde endda ud

fra en erklæret strategi fra den pågældende regerings side.

Der kan i helt særlige tilfælde forekomme udenlandske investeringer, som potentielt kan være problematiske i forhold til udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitiske hensyn – f.eks. når det drejer sig om kritisk infrastruktur eller følsomme oplysninger.

Og når det kommer til den slags aktivitet, må vi selvsagt ikke være naive.

Når der er en trussel mod vores fælles sikkerhed, så kalder det på handling – både nationalt og internationalt.

[EU-forordningen om investeringscreening]

3. Rundt omkring i Europa er der en stigende opmærksomhed på de sikkerhedsmæssige udfordringer, som relaterer sig til udenlandske investeringer. Og det er en bekymring, som man deler centralt i EU-systemet.

EU-Kommissionen fremsatte derfor i september 2017 et forslag til en forordning, der skal skabe en fælles ramme for national screening af udenlandske direkte investeringer til EU.

Med forordningen indføres et fælles regelsæt for screening af udenlandske direkte investeringer i EU, der kan udgøre en trussel mod national sikkerhed eller offentlig orden. Udenlandske direkte investeringer omfatter investeringer ind i EU fra et tredjeland.

Forordningen har til hensigt at skabe retssikkerhed for medlemsstaternes eventuelle screeningmekanismer. Den skal sikre koordination og samarbejde i hele EU om screening af udenlandske direkte investeringer, som vil kunne påvirke sikkerheden eller den offentlige orden.

Hensigten er desuden at styrke det juridiske grundlag for nationale screeningsmekanismer og at indføre en fælles ramme i form af retningslinjer, minimumskrav og bestemmelser om gennemsigtighed.

F.eks. skal der være klageadgang, og screeningslovgivningen skal indeholde en klausul til at forhindre omgåelse.

Forordningen etablerer også en tværgående samarbejdsmechanisme i form af udveksling af oplysninger samt

etablering af en myndighedsfunktion, der skal fungere som et kontaktpunkt.

Samarbejdsmekanismen indebærer i praksis, at de nationale myndigheder og Kommissionen kan udveksle oplysninger om udenlandske direkte investeringer, der kan have betydning for sikkerhed eller offentlig orden på tværs af de nationale grænser.

Inden for denne samarbejds mekanisme får det enkelte medlemsland desuden ret til at komme med bemærkninger til konkrete investeringer i andre medlemslande – dog kun, når sådanne investeringer vurderes at kunne påvirke landets egen sikkerhed eller offentlig orden.

Kommissionen får også mulighed for at afgive en udtalelse. Det gælder både i forhold til investeringer, der vurderes at kunne påvirke sikkerheden eller den offentlige orden i en eller flere medlemslande, og i forhold til investeringer, der vurderes at kunne påvirke europæiske projekter eller programmer.

Der er efter forordningen ingen forpligtelse til at følge bemærkninger fra andre medlemslande eller Kommissionen. Men det pågældende medlemsland skal ind-

drage indkomne bemærkninger i overvejelserne vedrørende den konkrete investering.

Kompetencen til at træffe beslutning om konsekvenserne af eventuelle screeninger bevares derfor hos myndighederne i det land, hvor den pågældende investering foretages.

Forordningen pålægger heller ikke medlemslandene nogen forpligtelse til at screene udenlandske direkte investeringer.

Det er derfor ikke et krav efter forordningen, at vi i Danmark etablerer en screeningsmekanisme.

Forordningen forventes at finde anvendelse fra og med den 10. oktober 2020.

[Konkrete eksempler fra udlandet]

4. National screening af udenlandske investeringer af hensyn til sikkerhed er velkendt både i og uden for EU. Flere EU-lande har allerede etableret screeningsmekanismer. Det gælder f.eks. Tyskland, Frankrig og Finland. Og det har ført til konkrete indgreb.

Jeg kan give et eksempel, hvor den tyske regering gav et præventivt afslag på en investering og et eksempel, hvor de tyske myndigheder trak et såkaldt ”grønt lys” til en investering tilbage.

I august 2018 signalerede den tyske regering, at den ville nedlægge forbud mod et salg af virksomheden Leifeld til et kinesisk firma. Leifeld producerer industrirobotter, der bl.a. benyttes i den civile atomkraftindustri. Regeringen begrundede indgrebet med, at der var en risiko mod den nationale sikkerhed.

I september 2016 havde de tyske myndigheder givet grønt lys til et kinesisk firmas overtagelse af virksomheden Aixtron. Aixtron producerer en specifik type delkomponent, der potentielt kan anvendes militært. De tyske myndigheder trak senere det grønne lys tilbage med henvisning til, at der var kommet nye sikkerhedsrelaterede oplysninger i sagen.

De amerikanske myndigheder blokerede desuden også for salg af de amerikansk-ejede andele af Aixtron til det kinesiske firma.

Eksemplerne handler om forbud. Det er dog vigtigt for mig at understrege, at udenlandske erfaringer ifølge

Udenrigsministeriet viser, at næsten alle kritiske sager faktisk bliver løst ved at stille betingelser – ikke ved at nedlægge forbud. Herved sikrer man, at sikkerhedsrisici effektivt håndteres samtidig med, at investeringen kan gennemføres og blive til gavn.

[Det danske arbejde med investeringsscreening og indgrebslov]

5. Som jeg indledte med at understrege, er det regeringens klare holdning, at Danmark skal have de rette redskaber til effektivt at imødegå de trusler, som udenlandske investeringer – i bred forstand – kan bringe med sig.

Derfor har regeringen nedsat en tværministeriel arbejdsgruppe, som ser nærmere på muligheden for national screening af udenlandske investeringer og andre økonomiske aktiviteter.

Arbejdsgruppen består af repræsentanter fra mit eget ministerium, Udenrigsministeriet, Finansministeriet, Erhvervsministeriet og Forsvarsministeriet. Statsministeriet og repræsentanter fra Grønland og Færøerne deltager som observatører.

Arbejdsgruppen har til opgave at komme med et forslag til en screeningsordning og et forslag til et lovgrundlag, som vil gøre det muligt for staten at gribe ind, hvis en udenlandsk investering eller en udenlandsk økonomisk aktivitet er uforenelig med hensynet til den offentlige orden eller sikkerhed i Danmark.

Det skal nærmere bestemt være muligt at fastsætte vilkår for en aktivitet. Vilkårene skal sikre, at en aktivitet kan foretages, uden at den kan udgøre en risiko for den offentlige orden eller sikkerhed.

Og hvis disse hensyn ikke på betryggende vis kan sikres gennem vilkår, skal det i sidste ende være muligt helt at forbyde en aktivitet.

Vi skal have en lovgivning, der beskytter os. Loven skal være robust og fremtidssikker.

Det oplagte eksempel på, hvornår en udenlandsk investering kan udgøre en trussel, er, at en udenlandsk investor, der har tætte bånd til en fremmed stat, opkøber kritisk infrastruktur.

Kritisk infrastruktur er infrastruktur, som samfundsvigtige funktioner er afhængig af.

Det kan f.eks. være infrastruktur inden for energisektoren, IT- og teleområdet, transportsektoren, fødevareresektoren og sundhedssektoren.

Disse sektorer er vigtige for vores samfunds funktion, stabilitet, økonomi og sikkerhed. Og det er afgørende, at der er tillid til disse sektorer.

En fremtidig lovgivning på dette område skal dog ikke kun omfatte køb af kritisk infrastruktur. Den er nødt til at have et bredere anvendelsesområde. Andre aktiviteter kan potentielt udgøre en trussel.

Eksempelvis kan en investering i virksomheder, der benytter avancerede teknologier eller teknologier med dobbelt anvendelse – f.eks. kunstig intelligens, robotteknologi eller nanoteknologi – efter omstændighederne være problematisk og være til fare for statens sikkerhed eller orden.

Udenlandsk kontrol kan etableres på andre måder end gennem direkte investeringer. Der kan eksempelvis være driftsaftaler eller lejeaftaler, som giver kontrol med kritisk infrastruktur eller adgang til følsomme oplysninger. Derfor bør en kommende lovgivning heller

ikke kun omfatte udenlandske investeringer, men også andre udenlandske økonomiske aktiviteter.

[Den videre proces]

6. Regeringen tager denne sag meget alvorligt. Truslen kalder på handling. Men den kræver også omhyggelige analyser, grundige overvejelser og inddragelse af relevante interessenter.

Der er mange vigtige hensyn, der skal tages højde for. Og det er helt afgørende, at vi i fællesskab finder en balance – en balance mellem *på den ene side* at sikre fortsat høj udenlandsk investeringslyst i Danmark og *på den anden side* at værne om Danmarks sikkerhed.

Vi skal have en lovgivning, der gør Danmark tryk og sikker – både for borgere og virksomheder.

Lad mig i den forbindelse sige det meget klart: Det handler ikke om at lukke vores markeder ned og bygge mure op omkring os selv. Det handler om at optræde ansvarligt, forsvarligt og rettidigt – for vores egen og kommende generationers skyld.

Jeg ønsker en lovproces med denne sag, hvor vi er så åbne, som det er muligt på sikkerhedsområdet, og hvor vi aktivt inddrager repræsentanter fra de sektorer, der særligt vil kunne blive berørt af lovgivningen.

Jeg vil lytte til erhvervslivet og de helt berettigede bekymringer, der kan være i forhold til den foreslåede lovgivning. For Danmark skal forsat have et åbent og attraktivt investeringsklima.

Men vi skal ikke være naive i forhold til den reelle og alvorlige trussel, som vi står over for. Det er afgørende, at vi har stærke og effektive redskaber til at beskytte kritiske aktiver mod investeringer, der kan skade Danmarks orden eller sikkerhed.

Efter en proces med en grundig interessentinddragelse i forbindelse med den offentlige høring af forslag til lovgivning på dette område forventer regeringen at fremsætte forslag til relevant lovgivning i løbet 2019.

Tak for ordet.